

Det betyder jo intet for Statskassen, thi Statskassen faar ingen Udgifter mere, og mere kunne og bør og skulle vi ikke vente. Men det vil betyde noget for Øerne, om der skulde kunne blive et Overskud, som vil kunne være til nogen direkte Støtte for dem. — Hermed skal jeg slutte mine Bemærkninger om Finansloven.

I Fjor udtalte jeg ved denne Lejlighed, at naar man saa paa Statsregnskabet og Finansloven, saa fik man et Indtryk af, at vi vare et Folk i Vækst, et Folk, der stilledes store Krav til, men et Folk, som ogsaa syntes at have Evne til at bære de voksende Krav. Jeg synes at have Ret til at sige, at det Statsregnskab, vi have aflagt, og den Finanslov, vi nu skulle til at behandle, give os Lov til at føre samme Tale i Aar. Vi have her i dette Land allerede realiseret ikke saa faa Opgaver, som man af finansielle Hensyn har maattet lade ligge i andre Lande, og der er Grund til at tro, at Befolkningens hele økonomiske Status vil være saa god, at vi ogsaa i Fremtiden kunne faa Raad til at realisere de Opgaver, der ligge i Tiden.

Jeg skal derefter gaa over til at forelægge *Forslag til Lov om Toldafgifterne m. m.* Toldloven af 1863, som gælder endnu, blev jo til i en stærkt liberalistisk Tid. Det var i et Øjeblik, da Frihandelen havde allerstærkest Vind i Sejlene i Europa. Den fransk-engelske Handelstraktat af 1860 var Frihandelsstandpunktets Triumf; Indtrykket herfra beherskede Europa, og allevegne gik man mere og mere i Retning af Frihandel. Det var den almindelige Tro mellem Nationaløkonomerne og vel ogsaa i Befolkningerne, at det kun vilde være et Tidsspørgsmaal, naar man overhovedet kom bort fra Beskyttelsen.

Den Toldlov, vi fik i 1863, vilde ogsaa aldeles utvivlsomt være bleven betydeligt mere frihandelsvenlig, hvis vi ikke havde haft Hertugdømmerne, den holstenske Industri, at tage Hensyn til. Det gik jo saaledes, at inden Toldloven traadte i Kraft, havde vi mistet Hertugdømmerne, og den var for saa vidt allerede forældet, inden den traadte i Kraft. Det er da en Skæbnens Ironi, at denne Lov har faaet Lov til at leve i 43 Aar. Der var ogsaa umiddelbart derefter et levende Indtryk af, at denne Lov ikke skulde have noget langt Liv. Allerede i 1866—67 gjorde Folketinget sig til Talsmand for Ønsket om en snarlig Toldreform, og disse Ønsker om en snarlig Toldreform fejre alt-

saa i denne Rigsdagssamling nøjagtigt deres 40 Aars Jubilæum.

Det blev vel ikke straks, men det blev dog allerede i 1871, da Loven kun var 8 Aar gammel, at Finansminister Fenger forelagde det første Forslag til en Toldreform. Dette Forslag strandede paa Spørgsmaalet om Kompensationen som saa mange andre Toldlovsforslag herefter i dette Land. Paa den Strand, som hedder Kompensationen, sidder mange danske Toldlovsskuder fast — vi skulde nødigt have sat en til paa Grund endnu. Det var ikke noget andet, der var i Vejen den Gang; thi paa det Tidspunkt vare endnu alle Mennesker i Danmark enige om, at vi burde bevæge os i Retning af Frihandel. Naar man læser Landstingets Betænkning fra de Tider, er der i Landstinget ganske den samme Opfattelse som her i Folketinget, at der kan ikke være Tale om noget andet i et Land som dette end at gaa i Retning af Frihandel. Denne Stemning hos Landstinget holdt sig i Virkeligheden lige indtil 1880'erne, saa begyndte Bismarcks Omslag til Beskyttelse i Tyskland i 1878 at gøre sin Virkning heroppe, idet der i Landstinget begyndte at vise sig toldbeskyttelsesvenlig Tendens.

Jeg skal nu ikke give mig til at omtale alle de Forsøg, der ere blevne gjorte paa at realisere en Toldreform, jeg skal kun minde om det sidste, der blev gjort i Rigsdagssamlingerne 1896—97 til 1899—1900, hvor, som jo alle vide, Grosserer Kjøedt var dette Tings Ordfører. Det lykkedes Kjøedt at naa en delvis Overenskomst angaaende selve Toldpositionerne med daværende Finansminister Lüttichau, men den politiske Forudsætning for, at denne Overenskomst skulde træde ud i Livet, var fra Højres Side den, at den skulde købes med en Brændevinsskat, og herpaa kunde og vilde dette Tings Flertal ikke indlade sig. Det ansaa vel Toldloven i den Skikkelse, den havde faaet ved Overenskomsten mellem Lüttichau og Kjøedt, for et Fremskridt, ogsaa et ret væsentligt Fremskridt, men dog ikke et Fremskridt, der kunde købes saa dyrt som med en Brændevinsskat. Atter strandede Toldreformen, og atter var det Kompensationsspørgsmaalet, den strandede paa, ikke Beskyttelsesspørgsmaalet.

Imidlertid, de Spor, som bleve satte den Gang under denne Forhandling med Hensyn til selve Toldsystemet, maatte i det væsentlige følges i fremtidige Forsøg paa at naa en Toldreform. Det stod mig ganske klart, da jeg begyndte paa Arbej-